

**Jaarverslag en
jaarrekening
2022**

**Theater en Productiehuis
De Generator**

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE.....	2
Inleiding.....	3
1. JAARVERSLAG	4
1.1 Organisatie	4
Stichting Theater De Generator	4
Medewerkers.....	4
1.2 Theater de Generator.....	5
Algemeen	5
1.3 Doelen, ontwikkelingen & resultaten 2022	7
1.3.1 De bouw	7
1.3.2 Het Productiehuis.....	15
Algemeen	15
Producties en projecten 2022	15
Tour Majka	15
Het Gesprek	19
Nieuwe Makers Regeling.....	21
Dictatorship of love	22
Het project #WAARDIG i.h.k.v. het FAT Festival	24
1.3.4 De Programmering.....	27
Ankrá	29
Amfeminine.....	31
Community building.....	32
De Tor Kindermiddagen.....	34
Ondersteunen Leidse initiatieven	35
1.3.5 Visie, passie en hard werken	38
1.3.6 Publiek	39
1.3.7 Zichtbaarheid	40
2. JAARREKENING.....	42
Gerealiseerde begroting 2022	44

Inleiding

De Roemeens-Franse theaterschrijver en regisseur Ionesco zei: “Men mag alles proberen in het theater; het is de plaats waar men het minst probeert.” Een prachtig citaat waarmee we terugblikken op het jaar 2022 dat zowel symbool staat voor een nieuw begin, als voor het weer aan elkaar lijmen van de scherven, na een corona- en verbouwingsperiode. Maar vooral blikken we al vierend terug op het blijven proberen, op het blijven creëren, in wat voor omstandigheden dan ook, om de wereld een betere plek te maken middels theater.

Het jaar 2022 begon met het stapsgewijs wegvallen van de coronarestricties. Het licht aan de tunnel werd steeds feller, maar we waren er nog niet uit. Uitdagingen bleven zich voordoen op het gebied van corona. Hoewel voorstellingen zonder maatregelen weer mochten spelen, kregen makers en collega's zelf corona, waardoor voorspelbaar en zorgeloos een theaterpodium en productiehuis runnen nog niet mogelijk was.

Ook was 2022 het jaar dat het publiek overtuigd moest worden om theater weer op haar radar te krijgen als mogelijk tijdsverdrijf. Een flinke inhaalslag kon beginnen, nu in 2021 het aantal theaterbezoekers met 78 procent was gedaald ten opzichte van 2019, het laatste jaar voor de coronapandemie. Dat blijkt uit nieuwe cijfers van de VSCD.

Waar het jaar 2021 zwaar en uitdagend voor ons theater was, dat midden in de pandemie open ging, stond 2022 in het teken van beslissingen nemen om op een positieve en duurzame manier een unieke organisatie als de onze te draaien. Na een lange periode van verbouwen, financiële onzekerheid en te hard werken worden wij als organisatie volwassener en dat is geweldig om te zien. Het jaar 2022 stimuleerde ons om gezondere keuzes te maken, om zo een toekomst van onze organisatie te waarborgen.

En wat hebben we belangrijk en prachtig theater neergezet in 2022! Zowel in de vorm van eigen producties als in de vorm van community festivals, interactief theater, divers theater, kindertheater en bovenal esthetisch maatschappelijk geëngageerd en kritisch theater!

Onze productie *Majka* heeft kunnen touren door Nederland, we hebben de co-productie *Het Gesprek* gerealiseerd over de bijstand en de verzorgingsstaat, onze grote vier sterren (in de Volkskrant) danschoreografie *Dictatorship of Love* is gerealiseerd en in première gegaan, de Tor kindermiddagen maakten verbinding met de wijk, we hebben *Ankrá* gelanceerd, een nieuw festival voor en ván de zwarte Leidse gemeenschap, stond vrouwenstrijd voorop tijdens ons *Amfeminine* festival, is onze *community builder* voor het eerst aan de slag gegaan in de wijk, hebben we belangrijke voorstellingen kunnen programmeren en bespraken we middels interactieve kunst de gentrificatie in de wijk De Waard en Zeelheldenbuurt.

In dit Jaarverslag 2022 leest u meer over dit belangrijke jaar, eerst in woord en vanaf pagina 42. ook in cijfers, in de vorm van de Jaarrekening.

1. JAARVERSLAG

1.1 Organisatie

Stichting Theater De Generator

Theater en Productiehuis De Generator valt onder Stichting Theater De Generator. Het bestuur van de stichting bestaat uit Bregtje Vlasblom (voorzitter), Ellen Schot (secretaris) en Lennox de Ronde (penningmeester). De stichting staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 66749190.

Medewerkers

In 2022 was Ioana Tudor zowel artistiek als zakelijk leider van Theater en Productiehuis De Generator, alsmede programmeur, programmamaker, fondsenwerver en leidinggevende van het team.

Vanaf september 2022 werd Ioana zakelijk bijgestaan door Ita de Hes, de nieuwe zakelijk leider van Theater De Generator. Erik Groenewold was onder begeleiding van Ioana de PR & Marketing medewerker. Margot van Dijk was administratief medewerker. Hoofd Techniek was begin van het jaar in handen van Sanne Hensen en halverwege het jaar in die van Siem van Seggelen. Klara Beetz was in 2022 productieassistent en community builder. Fayola Antonius was in 2022 co-programmeur, adviseur en projectleider van festival *Ankrá*. Gina-Alina Patilea was Hoofd Productie en Huismeester, haar taak werd eind van het jaar overgenomen door Jurrien van Rheenen. Verdere vaste medewerkers waren Jurre Verhoog (grafische vormgeving en allround designer van de theaterruimte), Roset Pieters (vormgever), Marret van Bommel (hoofd-klusser), Yuri (uitvoerende klusser) Tomas van Beijnen (avond coördinator), Andro Cengic (IT ondersteuning), Cornelia Hefting (allround vrijwilliger / klussen en kassa) en Yousef Alkabra (allround vrijwilliger / kassa).

Voor de Tell Me More storytelling-avonden waren Alondra Torre en Ojas Canela medeorganisator en host. De Tor kindermiddag gebeurt ism Speeltuinvereniging Ons Eiland in de Waard/Zeeheldenbuurt. Het Festival van het Andere Theater en de aanverwante activiteiten zijn i.s.m. Theater Ins Blau en een apart FAT team, met o.a. Sterre de Vries als kwartiermaker Leiden Noord. Binnen de Nieuwe Makers Regeling van Fonds Podiumkunsten was Sandra Kramerová in 2021 en 2022 vaste maker aan huis en nam zij verantwoordelijkheden voor verschillende taken binnen het maakproces van haar dansvoorstellingen. Hiernaast had de Generator in 2022 een pool van overige, meer incidentele, vrijwilligers. Verder staken de vaste medewerkers ook hun handen uit de mouwen voor werkzaamheden die niet achter hun naam staan, nu de Generator zoveel mogelijk streeft naar een horizontale gemeenschap. Zo rouleren de vaste medewerkers bijvoorbeeld de taak van avondcoördinator, klust iedereen mee aan de verbouwing en heeft iedereen een schoonmaaktaak.

1.2 Theater de Generator

Algemeen

Theater en Productiehuis De Generator is een Leids presenterend theaterpodium en productiehuis voor maatschappelijk geëngageerd theater. Stichting Theater de Generator werd in 2016 opgericht.

Theater de Generator staat voor kwalitatief, geëngageerd, maatschappelijk, vernieuwend, divers, energiek, verbindend, radicaal, menselijk en eigenwijs theater. Wij programmeren voorstellingen uit het hele land, veelal binnen contextprogrammering. Tegelijkertijd zijn we een productiehuis waar theater wordt gemaakt met een nieuwe blik op de wereld en stimuleren we de vernieuwing van theater als ambacht. Bij ons vind je makers en kunstenaars met artistieke vernieuwende visie, die maatschappelijke kwesties aan de orde stellen via theater en performancekunst. Het publiek is bij ons een sleutelfiguur. Bij De Generator is het publiek niet enkel observator van theater, maar wordt gestimuleerd om een actieve positie in te nemen.

De Generator is een unieke plek in Nederland, want hoewel professioneel maatschappelijk geëngageerd theater bestaat in Nederland, is de opzet van dat soort theater in de eerste plaats om theater te maken. Wij bieden makers een podium waarbij het verhaal en de inhoud gelijk staan aan het artistieke aspect. En dat is uitzonderlijk. Wij geloven erin dat de noodzaak de 'generator' dient te zijn van theater. De noodzaak is 'de machine' die theater genereert. Daarnaast zijn wij het enige theaterpodium in Nederland dat alleen geëngageerde theaterstukken programmeert en produceert.

Als productiehuis heeft de Generator sinds 2017 zeven producties op haar naam staan en minstens vijf coproducties. Dat zijn allemaal maatschappelijk geëngageerde theatervoorstellingen die in Leiden zijn ontstaan, vaak samen met de inwoners van Leiden gemaakt. *Waarom Mannen Slaan* van Jurrien van Rheenen, *FOMO* van Shah Tabibi, *The Hug* van Karla Isidorou en Alexandra Bellon. Recent in 2020/2021 [Nina Bobo](#) van Koen Verheijden (o.a. i.s.m. Eric de Vroedt), [Answers](#) van het Leidse Dance Company The Kitchen en [Majka](#) en [Dictatorship of Love](#) van Sandra Kramerová. Ook is de Generator o.a. co-producent van *Mirr-Or-Age* van Gina-Alina Patilea en *Het Gesprek* van Jurrien van Rheenen. Dit zijn allen Leidse producten die door het land verkocht worden met als doel de wereld een betere en rechtvaardigere plek te maken. Klik op hyperlinks voor recensies.

Daarnaast draait De Generator even lang als presenterend podium voor activerend theater mee in het culturele landschap. Programma's rondom dakloosheid, thema's rondom vrouwenemancipatie zoals seksueel geweld en het schoonheidsideaal, LHBTQIA+ thema's, performances in de buitenlucht tijdens Leidse festivals, de zwarte geschiedenis, privileges, diversiteit, armoede, mentale gezondheid, ouderenemancipatie en ga zo maar door. De Generator staat midden in de Leidse samenleving. Ze gebruikt haar zelfgebouwde theaterzaal, haar professionele team - dat barst van de expertise op de twee raakvlakken van activisme en

theater - én opkomende vernieuwende makers uit heel Nederland, om een nieuw publiek te genereren en oud publiek bewuster te maken. Om zo een gemeenschap op te bouwen die zelf actief wordt om bij te dragen aan een betere wereld. Want zoals we bij de Generator zeggen: : het publiek kijkt bij ons niet enkel als observator naar theater, maar wordt gestimuleerd om een actieve positie in te nemen.

Nationaal is het De Generator gelukt om een positie in de culturele sector in te nemen, waarbij zij zich sinds kort ook verenigt met andere kleinere productiehuisen; zo is de Generator sinds 2023 aangesloten bij een landelijk circuit van jonge makers, genaamd *Oproer*, waarbij ook productiehuisen als Karavaan in Alkmaar en Walhalla in Rotterdam aangesloten zijn. Ook werkt De Generator regionaal samen met culturele partners, zo is De Generator samen met Ins Blau initiatiefnemer en organisator van het Festival van het Andere Theater, waarbij wijkbewoners de hoofdrol hebben. Daarnaast is de Generator organisator van belangrijke theaterfestivals zoals *Amfeminine*, *Ankrá* en *Samen Goud*.

December 2022, opwarmen voor de dansproductie Dictatorship of Love van Sandra Kramerová, dat in De Generator tot stand is gekomen door professionals én Leidse vrijwilligers.

1.3 Doelen, ontwikkelingen & resultaten 2022

1.3.1 De bouw

De ontstaansgeschiedenis van De Generator is onlosmakelijk verbonden met haar visie. Het theater is **geheel eigenhandig en op vrijwilligersbasis gebouwd** in een oud fabriekspand, vanuit de noodzaak om het enige theater in Nederland te bouwen dat als voornaamste doel heeft middels theater de wereld een betere plek te maken.

In 2017 zijn we begonnen met de bouwwerkzaamheden van de toekomstige theatteruimte. In 2018 en 2019 is deze verbouwing voortgezet en in 2020 vrijwel afgerond. In 2016 zijn de 14 ramen van het theater gerenoveerd, van dubbel glas voorzien en alle kozijnen gerenoveerd en geleverd. In de zomer van 2017 is het dak van het theater volledig vervangen en geïsoleerd. Eind 2017 is de voormalige popzaal van Stichting Vrijplaats Leiden - in het kort SVL, het gebouw waarin we gevestigd zijn - gesloopt om zo aan de bouw van de theatteruimte (binnenkant) te kunnen beginnen. In 2018 zijn er voorzetwanden gebouwd, deuropeningen gemaakt, is de backstage en ons kantoortje gebouwd en is er elektriciteit aangelegd.

Het jaar 2019 stond in het teken van grote stappen in de verbouwing, zoals isolatie, riolering en afronden elektriciteit, aftimmering, deuren en kozijnen, het aanleggen van de onderlaag van de vloer, het theatergrid en het bouwen van het technische platform.

In 2020 werden de monumentale ramen gerenoveerd en van dubbel glas voorzien, werden de cv-leidingen doorgevoerd en aangelegd, werd de vloer gefreesd en werd de vloerverwarming gerealiseerd, werd er doorgegaan met schuren, stucen en verven, werden de dimmers en theaterverlichting aangesloten, werden er plannen en tekeningen gemaakt voor de tribune, zijn er voorbereidende werkzaamheden verricht voor het ventilatiesysteem, is er een begin gemaakt aan het afwerken van ons kantoortje en backstage, zijn er gordijnrails en gordijnen aangeschaft en geïnstalleerd, werd de linoleum top laag van de vloer gelegd, dorpels gemaakt, en vluchtroutes aangelegd.

In 2021 werd in de theaterzaal de tribune gebouwd met in 2018 gecrowdfunde middelen, we haalden toentertijd 13.000 euro op via het platform Voordekunst. Ook werd er in 2021 een coronaproof backstage gebouwd dankzij een bijdrage van het Kickstart Fonds.

Het jaar 2022 stond in het teken van het casco klaarmaken van ons kantoor boven de backstage, klaarmaken van de entree en honderden afrondende klusjes om het gebouw steeds meer naar 100% afgeronde fase te krijgen. In 2023 hopen we de verbouwing volledig af te hebben.

Repetities van eerste Generator theaterproductie in de zaal voor de verbouwing, 2016/2017.

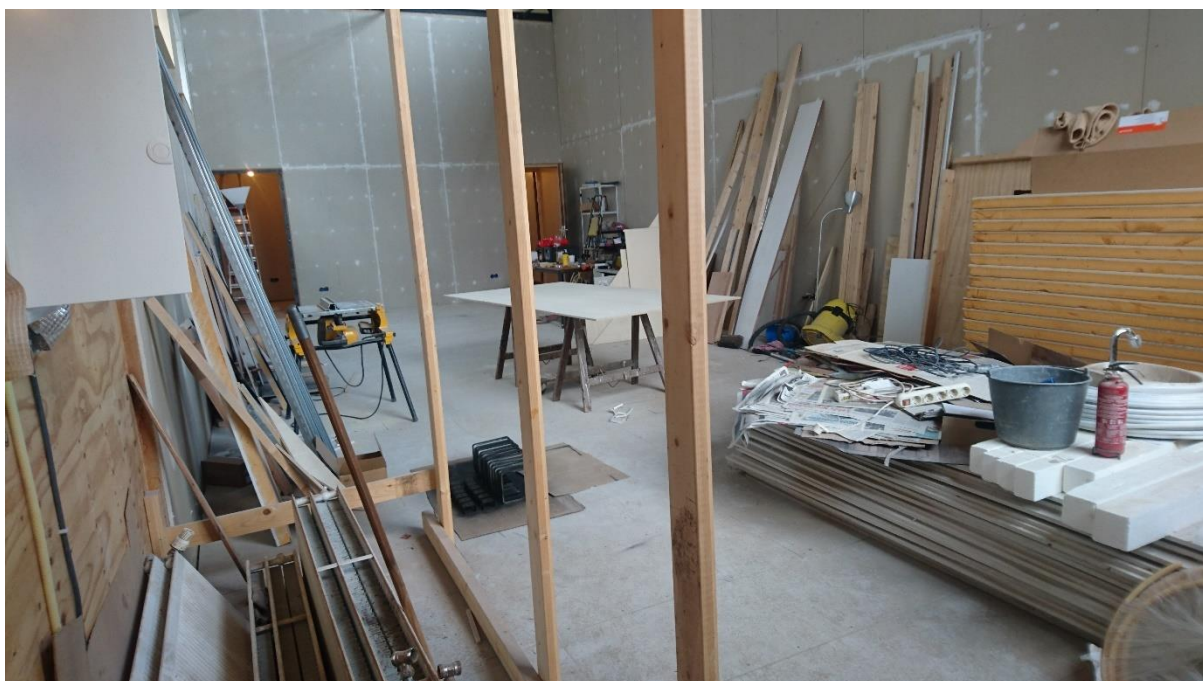
Het volledig isoleren en renoveren van het dak, 2017.

Eerst slopen, 2017/2018.

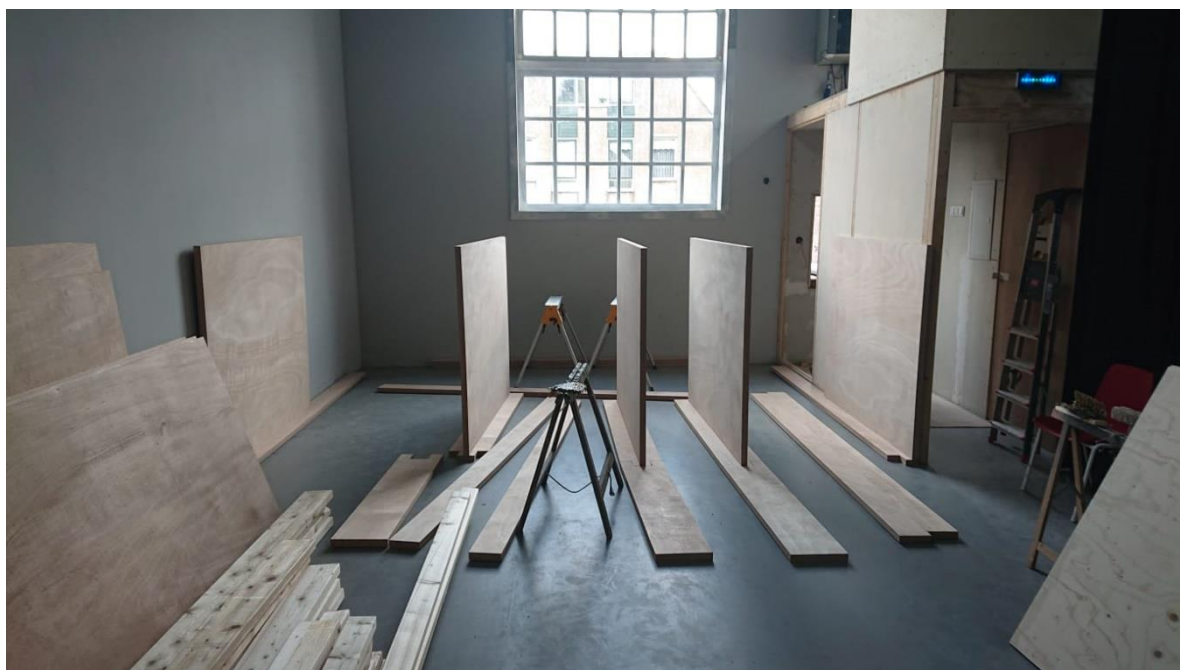
Voorzetwanden en isoleren, 2018.

Extra isolatie en gips, 2019.

Stucen, 2020.

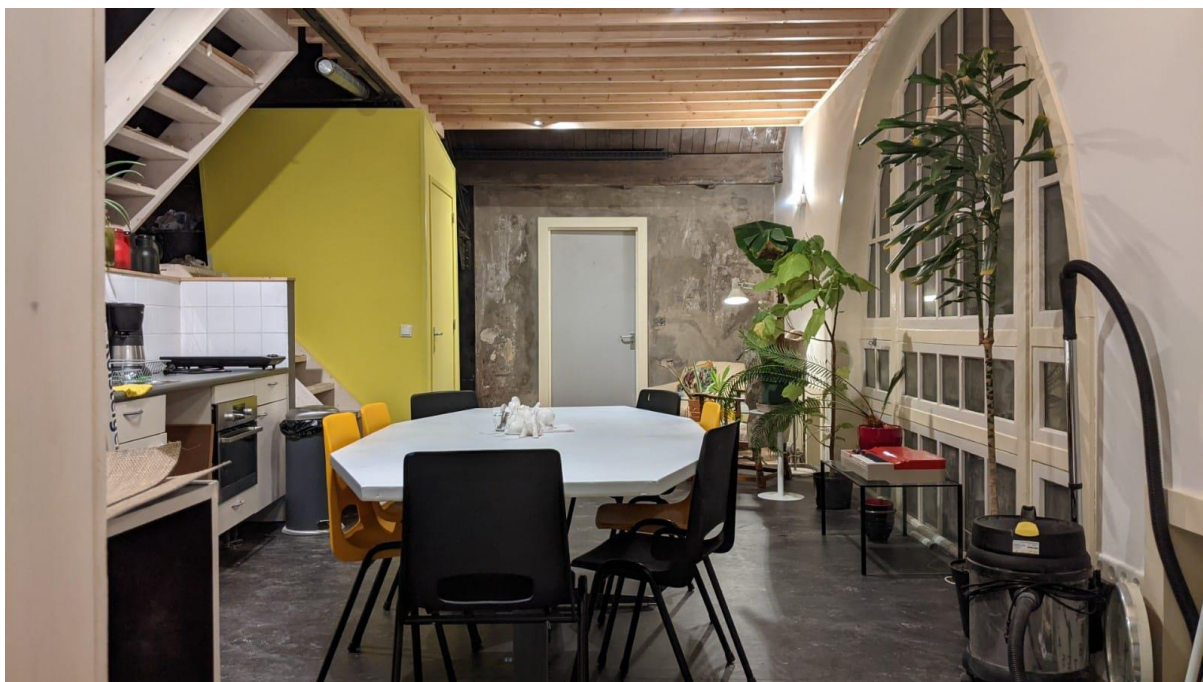
Het begin van een tribune, 2021.

De tribune eind 2021.

Backstage begin 2021.

De backstage / artiestenfoyer na de verbouwing, eind 2021.

Begin van kantoor en backstage, 2018.

Kantoor 2022

De gehele bouwperiode vele oude fabrieksramen gerenoveerd en van dubbelglas voorzien.

Het begin van een techniekgrid 2020 die anno 2022 technisch professionele voorstellingen ondersteunt.

1.3.2 Het Productiehuis

Algemeen

Productiehuis De Generator is het producerende huis van Theater de Generator. Een productiehuis voor theatermakers en kunstenaars die willen maken vanuit een noodzaak. De noodzaak om verhalen te vertellen die op andere podia niet of te weinig de kans krijgen verteld te worden. Het kunnen politieke verhalen zijn, manifesten, maatschappijkritische producties, maatschappelijk betrokken stukken, wijktheaterstukken, interdisciplinaire inventies, persoonlijke proza's en interculturele, vooroordeelverpletterende theaterstukken. Maar wat alle makers bindt is de drive om - op welk vlak dan ook - de samenleving te bewegen, te veranderen, te schudden, te raken. Om micro- of macro-revoluties te ontketen. Daarbij is niet alleen het verhaal zelf belangrijk, of de inhoud van het werk, ook de achtergrond en intentie van de maker kunnen essentieel en revolutionair zijn.

Hoewel er letterlijk nog verder gebouwd moest worden om onszelf daadwerkelijk een *theaterpodium* te kunnen noemen, zijn wij in 2017 al begonnen met het opzetten van de structuren voor *het productiehuis* en het realiseren van theaterproducties, performances en dansvoorstellingen. Inmiddels kunnen we spreken van zeven Generator producties en vele andere co-producties, afgelopen vijf jaar.

Bij Productiehuis De Generator krijgen theatermakers en kunstenaars de kans om hun theaterstuk, (dans)performance, kunstwerk of hun *spoken word piece* te ontwikkelen en te spelen. Dit gebeurt in de vorm van artistieke (bege)leiding, zakelijke (bege)leiding, PR-(bege)leiding, geboden repetitieruimte, een podium om in première te gaan en (bege)leiding in doorgeprogrammeerd worden op andere podia in Nederland.

Producties en projecten 2022

Tour Majka

In 2021 ging onze theaterproductie *Majka* van Sandra Kramerová op tour door Nederland. Sinds 2020 heeft nieuwe maker Sandra Kramerová zich aan productiehuis Theater de Generator verbonden middels de Nieuwe Makers Regeling, een regeling die wordt aangeboden door Fonds Podiumkunsten. Dit ontwikkelingstraject biedt de nieuwe maker de kans om het signatuur te verscherpen onder de begeleiding van een professioneel productiehuis. Onderdeel van dit tweejaarlijks traject is het maken van twee volwaardige producties, die de nieuwe makers in de gelegenheid stellen om

voorafgaand gestelde leerdoelen te praktiseren (lees meer hierover onder kopje *Nieuwe Makers Regeling*).

Majka, is de eerste multimediale dansproductie die Sandra Kramerová onder het dak van Theater de Generator heeft gemaakt, als onderdeel van de Nieuwe Makers Regeling. *Majka* ging op 20 November 2021 in Theater de Generator in première. Begin 2022 vond er een tour plaats van deze voorstelling, die door corona bij de crew iets korter was dan gepland. Uiteindelijk heeft de voorstelling nog wel kunnen spelen in CC Amstel Amsterdam, Pleintheater Amsterdam, Toneelschuur Haarlem, Theater Kikker Utrecht en tijdens twee verschillende festivals in Slowakije.

Met artistieke focus op de verschillen en overeenkomsten tussen Oost- en West-Europese vrouwelijkheid, beoogde de productie *Majka* het gesprek over vrouwenemancipatie te verbreden vanuit een Oostblok perspectief (geïnspireerd door Sandra's Tsjechoslowaakse culturele achtergrond). Ondanks de moeilijkheden van afgelastingen en sluitingen van theaters in verband met corona, wist *Majka* genoeg publiek te bereiken en de aandacht te trekken van de pers – Volkskrant (vier sterren recensie), Theaterkrant, Het Parool en Cultuurpers.

Majka, een intiem en persoonlijk verhaal over een buitenaards meisje dat in het Tsjecho-Slowakije van 1970 landt en leert hoe ze een vrouw van die tijd kan worden, sloeg aan bij het publiek en kreeg reacties van herkenning, reflectie en vragen over de politieke en maatschappelijke context van het werk. Het publiek was geïntrigeerd door de gepresenteerde rollen van (vooral) socialistische heldin en hardwerkende matriarch en vond het tragische verhaal van het hoofdpersonage (geïnspireerd op een icoon van een tv-serie met een trieste persoonlijke geschiedenis) confronterend en impactvol.

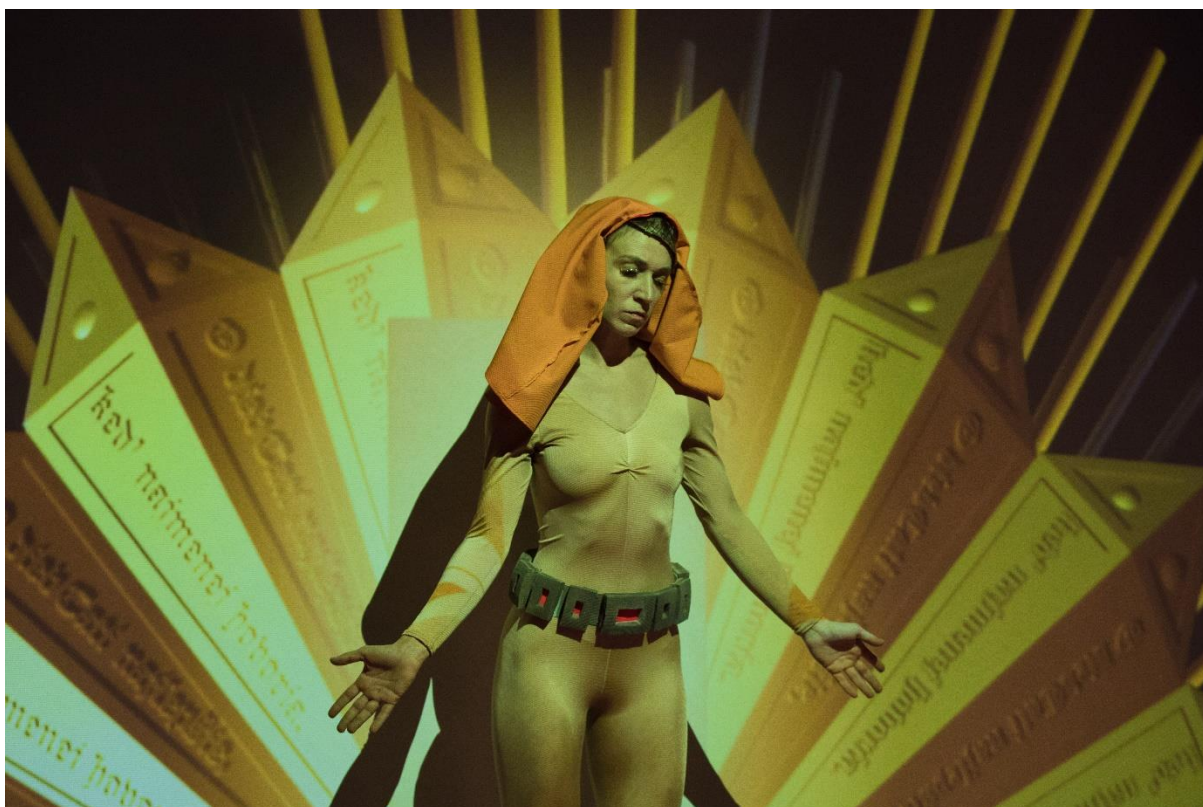
Majka heeft positieve recensies ontvangen. Voorbeelden hiervan zijn die van Annette Embrechts van de Volkskrant: "Knap hoe Sandra Kramerová al die socialistische genderrollen tevoorschijn tovert. Haar consequente performance in het minuscule decor van de solovoorstelling '*Majka*' maakt indruk." Karima Aissaoui van Theaterkrant concludeert: "In de grijpende choreografie *Majka* gaat Sandra Kramerová op zoek naar de 'ideale manifestatie van de vrouw in het Tsjechoslowakije van de jaren '70. Het resultaat is een directe confrontatie met universele archetypes." Jacq. Algra van Het Parool schreef: "In *Majka* geeft de Slowaakse choreografe Sandra Kramerová een krachtige slinger aan vrouwbeelden uit commercials en politieke propaganda." "Kramerová staat alleen op het toneel, maar dankzij een sterk team in de coulissen vormen decor, video, licht en geluid een overtuigende synthese." "Dankzij een sterke

lichaamsbeheersing, timing en articulatie ontstaat gaandeweg een beeld van een behoorlijk eigenzinnig type.”

Majka's artistieke vorming is mede mogelijk gemaakt door een indrukwekkend multidisciplinair team bestaande uit Sanne Hensen (technicus), Boaz van den Ban (lichttechnicus), Alvaro Congosto (videograaf), Sofie Moritz (decorontwerper) en Denisa Uherová (geluidsontwerper). Het staat buiten kijf dat de schokken van de pandemie het productionele schip hebben geraakt tijdens het maakproces van *Majka* en organisatie van de tour. De krachtige bemensing van de backoffice bestaande uit Fayola Antonius (productieleider) en Ioana Tudor (artistiek en zakelijk leider) heeft de grip op het roer echter nooit verloren.

Majka van Sandra Kramerová.

Majka van Sandra Kramerová.

Vorbereidingen treffen voor optreden tijdens tour. In Toneelschuur Haarlem.

Het Gesprek

In 2022 werd in onze zaal de co-productie *Het Gesprek* gemaakt van regisseur en maker Jurrien van Rheenen. De Generator bood artistieke coaching, PR ondersteuning, vormgeving, repetitieruimte, speelruimte en zakelijke ondersteuning aan.

Het Gesprek toont de gevolgen van het huidige bijstand beleid en onderzoekt de gedachten en mechanismen die hieraan ten grondslag liggen. De voorstelling is gebaseerd op gesprekken met ervaringsdeskundigen zoals o.a. bijstandsgerechtigde, klantmanagers juristen, sociologen en economen. Zowel bij het maakproces van de voorstelling als bij de uitvoeringen werden er individuen betrokken die in de bijstand zitten en verschillende maatschappelijke instellingen in Amsterdam en Leiden o.a. Stichting Doorbraak, de Bijstandsbond, Gemeente Amsterdam en Gemeente Leiden en lokale organisaties zoals Buurtteam Amsterdam en Sina.

Theatermaker Jurrien van Rheenen werkt vanuit de noodzaak om enerzijds misstanden in onze maatschappij aan te kaarten en anderzijds het publiek te activeren om de samenleving ook daadwerkelijk te veranderen. In haar werk zoekt zij naar theatrale vormen waarin het publiek en haar ervaringen onderdeel worden van het werk.

In *Het Gesprek* toont zij het beleid als een geënceneerde werkelijkheid en maakt zij een volgende stap in haar vormonderzoek. In *Het Gesprek* wordt het publiek letterlijk onderdeel van de verschillende scènes om het beleid invoelbaar te maken en de urgentie om hier kritisch naar te kijken te benadrukken. *Het Gesprek* is een coproductie tussen Theater de Generator in Leiden en CC Amstel in Amsterdam en is 4 maart 2022 in première gegaan bij CC Amstel. Door corona bij de crew moest de voorstelling in de Generator verplaatst worden en speelde uiteindelijk in april 2022 in onze zaal. De voorstelling is in 2022 in totaal twaalf keer gespeeld bij beide theaters en heeft 2023/2024 haar tour. In samenwerking met verschillende lokale maatschappelijke partners in Amsterdam en Leiden werd rondom de voorstelling een uitgebreid randprogramma ontwikkeld waarin de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 centraal stonden.

Het Gesprek van Jurrien van Rheenen.

Interview in Leidsch Dagblad over Het Gesprek.

Nieuwe Makers Regeling

In 2020 zijn we het proces aangegaan van het aanvragen van de Nieuwe Makers Regeling (NMR) van Fonds Podiumkunsten voor choreograaf Sandra Kramerová. Deze werd eind 2020 gehonoreerd met een bedrag van 95.000 euro voor een traject van twee jaar. In 2022 hebben we de voorstelling *Dictatorship of love* gerealiseerd binnen dit traject, zie hieronder meer over deze voorstelling.

Sandra Kramerová is een Amsterdamse dansmaker van Slowaakse origine. Haar afkomst en gender vormen de basis van haar choreografieën en kanaliseren een maatschappelijke boodschap op een fysiek krachtige manier; afgewisseld met zachtheid en humor. Sandra denkt en werkt vanuit de dans, maar stapt telkens ook andere culturele ambachten in. Sandra's werk schijnt licht op het leven vóór en achter het IJzeren Gordijn. Een grens die in het verleden ligt maar voortleeft in de hedendaagse beleving en het DNA van velen. Ze maakt dans vanuit het perspectief van de oostkant van een gedeelde Europese geschiedenis, een perspectief dat door 1 miljoen mensen in Nederland wordt gedeeld (arbeidsmigranten uit Midden en Oost Europa en inwoners met een Oost-Europese achtergrond).

Dat Theater en Productiehuis De Generator hoofdaanvrager is voor de NMR van Sandra is een organisch gevolg geweest van een samenwerking die steeds intenser is geworden in de afgelopen twee jaar. Artistiek leider, Ioana Tudor, programmeerde en coachte twee stukken van Sandra, respectievelijk LADIA en About Dance. Hoe Sandra in haar werk ruimte maakt voor een "ander" narratief sluit aan bij de visie van De Generator als maatschappelijk geëngageerd podium en productiehuis; het vergroten van diversiteit begint immers bij ruimte geven en het stimuleren van andere makers en andere verhalen, dan de heersende norm. Het feministische aspect van Sandra's werk is op dezelfde wijze interessant voor De Generator; ervaringen van de Oostblok-vrouw zijn onmisbaar binnen het culturele debat van de universele emancipatie van de vrouw. Als derde aspect steunt De Generator makers, zoals Sandra, die niet enkel in inhoud maar ook in vorm bijdragen aan de pluriformiteit van de culturele sector: het experimentele aspect van Sandra's werk waarin ze multidisciplinair werkt en abstracte concepten voelbaar maakt, past naadloos bij de visie van De Generator voor theatervernieuwing.

We voelen ons vereerd dat het FPK, als het grootste nationale fonds, haar vertrouwen in ons legt als beginnend productiehuis.

Dictatorship of love

“Laten we ons een wereld voorstellen waarin maar één ideaal is om te volgen, één waarde, één waarheid. Wat als deze waarheid liefde is?” In *Dictatorship of love*, bestaande uit drie professionele dansers en 15 vrijwilligers, is het deze vraag die Sandra Kramerová centraal stelt, die deze keer enkel als choreograaf te werk gaat en zelf niet meedanst in de voorstelling.

Hoe worden idealen onderdrukkend? Hoe kan toewijding, inzet en liefde een dictatuur worden? Sandra maakt de kijker deelgenoot van haar onderzoek naar Oost-Europese propaganda in combinatie met persoonlijke verhalen van vrouwen uit Leiden en de andere steden waar de voorstelling op tour gaat. Belichamingen van macht worden gedeelde ervaringen van collectieve trots, schaamte en onrecht. Kan beweging luider spreken dan woorden en wat gebeurt er als we gezamenlijk als één bewegen? Hoe kun je je als individueel lichaam verhouden tot een collectieve beweging?

Gefascineerd door deze spanning van overgave aan een groter geheel en het behouden van individuele vrijheid, volgen we een groep dansers in hun zoektocht naar de kracht van het vrouwelijk lichaam in een menigte. Het laat vrouwelijke lichamen, zowel professionele dansers als amateurs, zien die in hun kracht staan en zich overgeven, verscheurd tussen de propaganda en het protest, vrijheid en onderdrukking, liefde en overleven. Sandra richt zich in deze voorstelling op de politieke intensiteit van het vrouwelijk lichaam en haar relatie tot de schoonheid en duisternis van massachoreografieën.

Dictatorship of love was een grote productie en in alle facetten is deze productie ook als zodanig benaderd. Van op maat gemaakte kostuums voor de professionele dansers en de amateurs tot het organiseren en geven van dansworkshops aan Leidenaren ter voorbereiding van de voorstelling, tot een secuur gemaakte soundlandscape door een daarin gespecialiseerde componist in Los Angeles, tot aan een grote promotieaanpak waarbij grote Muppi's in de stad van Leiden hingen.

In Leiden is de groep van 15 vrijwilligers bereikt via het netwerk van De Generator, advertentie en een interview met Sandra in het Leidsch Dagblad, via persoonlijke connecties met het team of via Vrouwenennetwerk (lokale vrouwenorganisatie in Leiden) waarbij veel netwerkbijeenkomsten plaatsvonden om nader te komen tot deze vrouwen. Een deel dan de Leidse dansers zal ook op tour gaan in 2023 in verschillende steden.

Ook deze voorstelling mocht rekenen op een vier sterren recensie in De Volkskrant:

"Het lukt Sandra Kramerová tijdens Dictatorship of Love de suggestie van een massachoreografie te wekken ★★★★★. De Liefde spat duidelijk af van de motoriek, glimlach en trots geheven kinnen." En: „Hun handen vibreren regelmatig mee met de pompende beat van hun hart. Ze dansen in dienst van een groot, gezamenlijk ideaal: De Liefde. Die spat duidelijk af van hun motoriek, glimlach en trots geheven kinnen. Het drietal, fraai gekleed in kubistisch ogende gypakken, kijkt over de zestig toeschouwers heen, richting een onzichtbare Grote Leider. Die dicteert via een krakerige speaker ritme en tempo van hun sprongen, huppels en hemels gestrekte armen. 'One Love, One Truth' klinkt als slogan, net als 'True love isn't found. It's build.'"

De professionele dansers en de vrijwilligers

V.l.n.r. de dansers Inbal Anbir, Mayke van Veldhuizen en Candella Murillo.

Een deel van de vrijwilligers.

Het project #WAARDIG i.h.k.v. het FAT Festival

Theater Ins Blau en Theater De Generator organiseren iedere twee jaar het grensverleggende Leidse Festival van het Andere Theater (FAT). Het FAT infiltreert theater in de samenleving en verleidt de samenleving het theater in te gaan. Zowel publiek dat nog nooit een theater van binnen heeft gezien, als traditionele theaterbezoekers, krijgen nieuwe vormen van theater te zien. Met scherpe voorstellingen wordt de rand van theater aangeraakt en worden vaste rollen van plaats, publiek en productie losgelaten. De toeschouwer ontdekt bijzonder theater en uitdagende makers, terwijl haar blik op Leiden én de wereld wordt verbreed. Het festival vindt om het jaar plaats. Maar in het tussenjaar blijven wij actief in de wijk, zo ook in 2022.

In 2022 organiseerden wij in de wijk De Waard en de Zeeheldenbuurt een project genaamd #WAARDIG rondom het fenomeen *gentrificatie* in deze buurten. In voorbereiding op de editie van 2021 stuitten wij namelijk op symptomen van gentrificatie. Uit gesprekken met de kwartiermaker leken groepen mensen tegenover elkaar te staan, ten gevolge van veranderingen die in de wijk hebben plaatsgevonden. Kopers tegenover huurders, renovaties en herbewoningen die misgingen en een kloof tussen verschillende culturen en subculturen.

Gentrificatie is een gemeentelijk beleid om financieel arme buurten op te waarderen in de hoop dat iedereen daarvan meeprofiteert. Maar leven de nieuwe kapitaalkrachtige bewoners wel in hun nieuwe wijk? Of bezitten ze daar een woning en doen ze hun

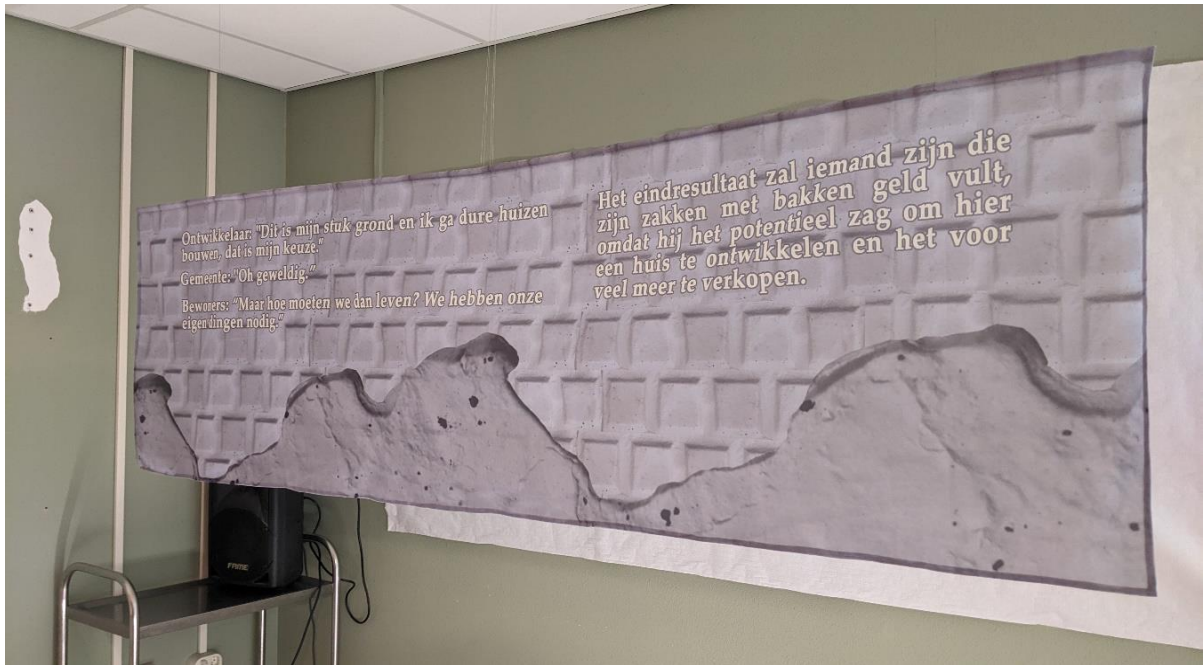
boodschappen ergens anders, bezoeken ze vrienden, sportclubs en school in een andere wijk? En profiteren de bewoners die er al jarenlang wonen van deze opwaardering? Of worden de huren te hoog, verdwijnen hun vertrouwde winkels en maken die plaats voor modieuze duurdere winkels? Bewoners die al jaren in de wijken wonen voelen zich weggeduwd door het woonbeleid, door nieuwbouw in hun wijk. Wat doet perspectief met een plek? Hoe ga je verder als er zoveel verandert?

Kunstenaars worden vaak ingezet om een veranderende wijk - die door beslissing van overheid en ondernemers is ingezet - op te fleuren, aantrekkelijk te maken. Wij waren echter geïnteresseerd in wat kunst voor rol kan spelen in het beïnvloeden van deze verandering, in het beïnvloeden van hoe de gentrificatie plaatsvindt en of het überhaupt moet plaatsvinden. Wij denken dat makers een belangrijke rol kunnen spelen bij het in hun kracht zetten van de mensen waar het om draait: de bewoners van de wijk.

Daarom hebben we een oproep uitgezet op zoek naar zo'n kunstenaar. Uiteindelijk is onze keuze gevallen op Julia Heslop. Een in Newcastle upon Tyne (VK) gevestigde kunstenaar wiens specialisatie is om kunst in te zetten bij het *empoweren* van buurtbewoners tijdens processen van gentrificatie. Julia is een paar weken in juni 2022 in de wijk neergestreken onder begeleiding van onze vaste kwartiermaker in de wijk, Sterre de Vries. Samen hebben ze verschillende projecten bedacht en uitgevoerd met de wijkbewoners. Waaronder wandelingen door de wijk, audioopnames van buurtbewoners, het uitbrengen van een boekje en een presentatie van de uitkomsten in de vorm van een tentoonstelling.

Wandeling door de buurt juni 2022.

Onderdeel van de tentoonstelling in de kantine van Gemiva op de Willem Barrentszstraat

Buurtbewoner leest uitgegeven boekje tijdens presentatie op 2 juli 2022.

1.3.4 De Programmering

Voorgaande jaren hebben we gestreefd naar het mogelijk maken van structurele programmering als het theater eenmaal af zou zijn. Corona heeft echter behoorlijk roet in het eten gegooid op dit gebied. Die structurele programmering heeft tot nu toe niet écht plaats kunnen vinden, enerzijds omdat de verbouwing niet af was en anderszijds omdat toen het eenmaal bijna af was, we van lockdown naar lockdown gingen.

Tegelijkertijd merkten we ook hoe onmogelijk het bleek om artiesten van de kaartverkoop een eerlijke gage te geven, zonder programmeringssubsidie. Juist na corona, omdat artiesten het financieel zo zwaar gehad hebben.

Echter uit deze tegenslag hebben we wijsheid voor de toekomst cadeau gekregen, die ons een nieuwe weg heeft helpen inslaan. In 2021 en 2022 hebben we stapsgewijs besloten ons komende jaren niet dood te staren op een eerder doel, namelijk één á twee keer per week een voorstelling te programmeren die binnen onze visie valt. Een besluit dat we vanaf 2023 volledig gaan inzetten, maar waarmee we in 2022 al een begin hebben gemaakt.

We besloten dat De Generator nog steeds hét podium kan zijn voor maatschappelijk geengageerd theater - mét de mogelijkheid tot meer richting *fair pay* naar de artiesten toe en onze eigen medewerkers - als we onze focus op contextprogrammering zouden zetten. Geen vaste wekelijkse programmering, maar middels themaprogramma's/festivals, maandelijks terugkerende events, *community work* én het wekelijks gratis in gebruik geven van het theater aan makers en/of de buurt. Dit nieuwe besluit geeft zowel onze medewerkers als ons publiek focus, maakt De Generator financieel gezonder en een stevigere partner voor onze artiesten, met het streven ze financieel meer te kunnen bieden dan 80 procent van de kaartverkoop.

Dit besluit is een organisch gevolg van onze activiteiten tot nu toe. Naast het programmeren van losse voorstellingen heeft de Generator al vanaf het begin thema-avonden en festivals georganiseerd. Denk bijvoorbeeld aan eerder georganiseerde festivals, zoals On Probation in 2017 waarbij elke maand in het teken stond van een sociaal maatschappelijk onderwerp, het Festival van het Andere Theater (FAT), onze storytellingavond Tell Me More, het programmeren van voorstellingen rondom maatschappelijke dagen zoals Ketikoti (slavernijherdenking), ons jaarlijkse feministische theaterfestival Amfeminine en het stilstaan bij 25 november (Internationale dag tegen geweld tegen vrouwen). Maar ook debatavonden als randprogrammering bij theatervoorstellingen rondom Leidse politiek maatschappelijke

thema's, zoals een eigen kijk op de Leiden City of Science, het via theater bespreekbaar maken van de racistische karikatuur Zwarte Piet en vernieuwende events rondom de Kunstroute Leiden.

We nemen we u mee langs onze programmering in 2022.

Tell Me More

De Tell me More avonden zijn verteltheateravonden in het Engels. Zo binden we de grote internationale gemeenschap van Leiden aan ons. Tell Me More staat dan ook in het teken van het verhaal als *sociale verbinder*. Mensen houden van verhalen vertellen omdat verhalen ons verbinden als mensen onderling. Wanneer een verhaal verteld wordt, ben je als luisteraar op zoek naar herkenning, je herkent situaties of gevoelens en ontdekt op deze manier een gezamenlijkheid met de verteller. Je voelt je daardoor verbonden met de verteller en haar verhaal. Er is in Leiden nog te weinig ruimte voor het minder homogene verhaal, voor meer diversiteit op de podia. Ook zien we in Leiden weinig plekken waarbij de internationale gemeenschap zich mengt met de oorspronkelijk Leidse gemeenschap. Tijdens Tell Me More gebeurt dat allemaal. We zien de Tell Me More avond daarom als een gat in de Leidse markt waarbij we elk event weer met een volle zaal te maken hebben die kleurrijk en levendig is. De avonden vonden in 2022 tweemaandelijks plaats. We zijn momenteel met het Tell Me More crew aan het kijken hoe we de avonden vanaf seizoen 2023/2024 weer maandelijks kunnen laten plaatsvinden. Dit vraagt om een professionalisering van het team en het vinden van voldoende financiële middelen dit mogelijk te maken.

Een huiselijke sfeer tijdens Tell Me More, mei 2022.

Ankrá

In Nederland vindt op 1 juli elk jaar Ketí Koti plaats. In de aanloop naar deze jaarlijkse herdenking van de slavernij en het vieren van het afschaffen ervan, organiseren wij al een aantal jaar events waarbij de *black and brown community* of de Nederlandse koloniale geschiedenis in de spotlight staat. In 2022 hebben wij in onze zaal het theaterfestival Ankrá gelanceerd, waarbij de hele maand juni in het teken stond van de zwarte geschiedenis.

Ankrá logo 2022

Met elke donderdagavond theatervoorstellingen en debat, hebben wij een krachtig festival neergezet vanuit de Leidse Afro Caribische gemeenschap. Een festival over gedeeld verleden, heden en toekomst, voor podiumkunsten van zwarte makers. De Nederlandse slavernijgeschiedenis brengt namelijk gevolgen met zich mee. Het kolonialisme zorgt voor een breed web van trans Atlantische relaties, waarin wij verwoven zijn. Het leed is nog voelbaar. Generaties en Koninkrijkbewoners gaan hier elk op hun eigen manier mee om. Ankrá bood hen en hun verhalen het podium.

Ankrá is Papiaments voor verankerd. In het kader van Leiden European City of Science 2022 brak het nieuwe festival de weg open naar kennis over en heling van het gedeelde slavernijverleden en koloniale geschiedenis. Aangrijpend theater, performance, muziek, dans en actieve spirituele helende praktijken die met het thema verband houden, werden georganiseerd en trokken elke donderdag weer een volle zaal.

De voorstelling *I've had enough so I killed him* van Sherise Strang in *De Generator*, tijdens Ankrá.

Publiek Ankrá 2022

De organisatoren en hosts Fayola Antonius en Yanick Monk spreken het publiek toe.

Amfeminine

Amfeminine is het jaarlijkse feministische theaterfestival van De Generator in het kader van Internationale Vrouwendag op 8 maart. Amfeminine is een unieke kans om te ervaren hoe theater en feminisme elkaar ontmoeten. Elk jaar staat Amfeminine in het teken van een relevant thema. Thema's die voor ons mensen, die als vrouw gesocialiseerd zijn of door de samenleving als vrouw worden gezien, belangrijk zijn. In 2022 was het thema van dit festival *Giving Birth*. Met deze editie wilden we ruimte creëren voor alle facetten van het zwangere lichaam. Het is helaas nog steeds nodig dat we anno 2022 het moeten hebben over het recht op abortus, de helaas nog steeds bestaande ongelijkheid tussen mannen en vrouwen en zelfbeschikingsrecht over het eigen lichaam. Dat hebben we gedaan met in de middag een workshop te geven over de zichtbaarheid van het zwangere lichaam in onze samenleving en in de avond drie theaterperformances die ieder een facet van het zwangere lichaam hebben uitgelicht.

Danser en choreograaf Daniel Barkan presenteerde *Haya*, een buikdansritueel die zij als zwangere vrouw heeft uitgevoerd. Multidisciplinair kunstenaar Larysa Bauge speelde *Through their Roots*, een performance over de obsessie vanuit de maatschappij op haar fysieke status na haar bevalling. Ioana Tudor ging in *Decreet 770* in op de gevolgen van de abortuswetgeving binnen de communistische Roemeense dictatuur, op haar eigen welzijn, die van haar moeder en die van de 9000 vrouwen die in Roemenie stierven ten gevolge van deze wetgeving. Naderhand vond er een nagesprek plaats. Om Amfeminine financieel mogelijk te maken hebben de mannen binnen De Generator een crowdfunding initiatief opgezet genaamd Mannen Moeten Boeten, waarin mannen op ludieke wijze werden gestimuleerd geld te doneren voor het festival, want “zonder het toedoen van de mannen zou zo’n festival helemaal niet nodig zijn”, zeiden ze.

V.l.n.r Ioana Tudor, Larysa Bauge en Daniel Barkan tijdens Amfeminine 2022, editie Giving Birth.

Community building

Eind 2022 zijn we begonnen met een concept dat komende jaren belangrijk voor ons gaat zijn: investeren in het bouwen van een gemeenschap met mensen die in de wijken rondom ons wonen. We hebben een theater met eigen handen gebouwd en nu is het tijd het ook terug te geven aan de gemeenschap. We zullen elke keer weer onderzoeken hoe we middels theater en performance de gemeenschap rondom ons theater op de Middelstegracht kunnen versterken. In 2022 nodigden we Theatergroep Space uit met hun interactieve performance *Rehearsing The Revolution*, waarbij de makers samen met buurtbewoners werkten. *Rehearsing The Revolution* is een verhalend spel, waarin we de werkelijkheid vanuit verschillende oogpunten en waarheden kunnen ervaren, en

kunnen ontdekken wat ons bindt, gedurende twee weekenden. Met fantasie, poezie, het omzetten van theorieën in praktijken én rebelse verbintenissen.

In oktober 2022 hebben we ten bate van het gemeenschapsdenken, een concept uitgeprobeerd dat we graag in 2023 door willen zetten. Namelijk elke donderdag gratis onze theaterzaal aanbieden aan wie maar wilt. Onder de noemer *Doe Het Zelf Donderdag* nodigen we buurtbewoners, theatercollega's, activisten, noem maar op, uit om te vergaderen, te denken, te repeteren of zelfs te luieren in onze mooie zaal.

In het kader van hetzelfde principe zijn we in 2022 begonnen met het concept *Goud*. Op 27 oktober organiseerden wij een gratis theatrale lunch en storytelling middag over de positie van ouderen in de samenleving. Met een aantal oudere mensen praatten we tijdens deze eerste editie van *Goud* over de rol van ouderen in onze samenleving. Over hoe het leven is voor 65+ers in Nederland en Leiden in het bijzonder. En over hoe de invulling van die rol vooral bij de ouderen zelf te houden. Waar hebben wij, ouderen van verschillende achtergronden, behoefte aan en hoe kunnen we onszelf organiseren om krachtig te staan in een samenleving waarbij ouderen soms over het hoofd worden gezien? En hoe kan ons theater bijdragen aan die kracht? Onder leiding van storyteller Xina Mercken en via een uitgebreide theatrale lunch, kwamen verschillende thema's aan bod die inspireerden om met elkaar in gesprek te gaan. Uit de gesprekken ontstond de behoefte om in 2023 een intersectioneel festival te organiseren, nu de ouderen, zo bleek, vooral behoefte hebben aan contact houden en verhalen uitwisselen met de jongere generaties.

Goud, de theatrale lunch op 27 oktober 2022.

De Tor Kindermiddagen

De Tor is een maandelijks theatevenement voor kinderen op de zondag, dat we eind 2021 zijn begonnen. Elke maand nodigen wij inspirerende, kritische, supergrappige, creatieve en geëngageerde makers uit die voor én samen met kinderen een mooi, boos, dwars en prachtig theaterspektakel maken. *De Tor* doet wat elk ander event in de Generator doet, maar dan voor de jongsten onder ons: een alternatief bieden op het mainstream aanbod aan cultuur en het publiek bewegen om actiever in de samenleving te staan om zo samen deze wereld een betere plek te maken. We hebben makers uitgenodigd als Yorke Mulder-Bhangoo en Ioana Tudor die de kinderen hebben meegegeven dat boos zijn goed kan zijn in hun voorstelling *Boos Zijn is Soms Nodig*, of muzikant Zea/Arnold de Boer die kinderen heeft geleerd dat iedereen muziek kan maken of Achref Adhadi met zijn peutervoorstelling *Kubus Kubus Kubus* waarin hokjesdenken aan de kaak wordt gesteld op een speelse wijze. Maar denk ook aan Company TiNaNiNaNi die opera, dans en tekst inzetten om een magische wereld neer te zetten waarin volledige vrijheid mogelijk is en Tim Schouten die kinderen als jonge volwassenen benadert en hen een stem geeft in *De kleine mens* of Rebecca Wijnruit met *Je moet een beetje vies worden* over vriendschap, obstakels maar vooral over samen plezier maken.

De zaal na afloop van Boos zijn is Soms Nodig tijdens De Tor, waarin kinderen via action painting hun woede eruit mochten gooien en daarna nog zelf mochten knutselen en hun eigen art gallery mochten creëren.

Ondersteunen Leidse initiatieven

De Generator staat er om bekend dat ze haar programmering regelmatig aan laat sluiten bij wat er in Leiden speelt. Daarnaast ondersteunt zij graag Leidse initiatieven die bij de signatuur passen van het theaterpodium en productiehuis.

Jaarlijks doet De Generator mee aan de **Kunstroute Leiden**. Omdat wij vinden dat theater, performance of theatrale installaties ook thuishoren binnen de Leidse kunst. Ons inbreng verrijkt en vernieuwt ieder jaar het aanbod van Kunstroute Leiden. In 2022 was bij ons het hele weekend de installatie *De Horizontale Vrouw* te zien van kunstenaarsduo Lips&Knobel. In deze video-essay zijn theater/kunstenaarsduo aan de haal gegaan met het alomtegenwoordige beeld van de liggende vrouw in de westerse beeldende kunst. Een naakte vrouw, liggend op een donzig bed, als een stilleven, haar *to-be-looked-at-ness*. En de kijkende toeschouwer als dader: de horizontale vrouw tegenover de verticale man. Een beeld dat steeds opnieuw wordt gereproduceerd en zorgvuldig geconserveerd onder het mom van 'schoonheid'.

Deel van de installatie De Horizontale Vrouw in De Generator tijdens de Kunstroute.

Ook zetten wij ons gebouw open tijdens **Open Monumentendag** en maakten we speciaal voor dit weekend een fotopresentatie van onze metamorfose van fabrieksruimte naar theater.

In 2022 werkten wij samen met Vrouwenennetwerk Leiden rondom 25 november, Internationale Dag Tegen Geweld Tegen Vrouwen / Orange the World. Wij waren in het

najaar betrokken bij meerdere voorbereidende vergaderingen en heeft onze choreograaf Sandra Kramerová een dansworkshop gegeven aan het netwerk van Vrouwenennetwerk in een besloten event dat Vrouwenennetwerk in onze zaal hield. Tijdens Orange the World zelf, op 25 november, hebben wij een aangepaste versie van onze theaterproductie *Waarom Mannen Slaan* van Jurrien van Rheenen, gespeeld in het Stadhuis. Speciaal voor dit event hebben we de voorstelling hernomen. De voorstelling kwam hard binnen en zette de toon voor een belangrijk gesprek over huiselijk geweld en hoe het probleem bij de wortel aan te pakken. Wethouder Julius Terpstra was erg onder de indruk van de voorstelling.

*Onze theaterproductie *Waarom Mannen Slaan* tijdens Orange the World in het stadhuis.*

In april 2022 hebben we ons theater geboden aan de presentatie van de podcast **Het Pilotengraf**, dat door kunstenaar Pim Verheijden is gemaakt voor het Leidsch Dagblad. Een belangrijke bladzijde uit het geschiedenisboek van onze wijk, toen tijdens de Tweede Wereldoorlog bij ons om de hoek een vliegtuig neerstortte precies in het sloopgat voor het St. Elisabeth-ziekenhuis. De piloot was de enige dode. Vele mysterieuze gebeurtenissen rondom dit voorval werden vastgelegd in deze podcast waarbij ouderen aan het woord komen die er direct of indirect bij betrokken waren. In het Leidsch Dagblad stond een mooi verslag van deze middag in De Generator.

Het publiek tijdens de presentatie van de podcast Het Pilotengraf.

In maart 2022 werd een beeld onthuld van Leidse kunstenaar Koen Hauser. Vlak na de onthulling werd het beeld beklad vanuit onvrede over o.a. de ontbrekende aandacht vanuit de gemeente voor de jongere queerbeweging en voor vlottere ondersteuning van transzorg; het beeld schoot in het verkeerde keelgat bij veel mensen omdat het als symbool van **'pink washing'** gezien werd, waarbij queer thema's wel gebruikt worden voor promotie van de stad maar inhoudelijk te weinig wordt gedaan voor de queer beweging. Ons artistiek leider Ioana Tudor stelde zich op als bruggenbouwer tussen de oudere en nieuwere generatie in een vurige discussie waar ook o.a. wethouder cultuur aanwezig was, een discussie die in het gebouw van de Vrijplaats plaatsvond, waar ook De Generator gevestigd is.

Artistiek leider in discussie

Losse programmering

In 2022 hebben we nog deels ook losse programmering gevoerd, nu het concept van enkel contextprogrammering pas officieel in 2023 ingaat. We hebben o.a. de voorstelling *Meisjes en Messen* van Jantien Fick geprogrammeerd dat ingaat op het feit dat vrouwen vaak gestereotypeerd worden als braaf en bang, maar dat vrouwen ook het recht moeten mogen hebben om agressief en boos te zijn. Maar ook dansvoorstellingen als *Into the Blue* van The Strange Strangers en *SKAZ* van de zusters Zhukova.

Into the blue

1.3.5 Visie, passie en hard werken

De programmering en de producties die gevoerd zijn waren ook in 2022 vol visie en passie, met getalenteerde en vernieuwende makers met écht diverse achtergronden. Binnen onze programmering, festivals en producties hebben we een podium en productiehuis geboden aan écht geëngageerd theater, theater dat als doel heeft de wereld een betere plek te maken. Dit jaar is het gelukt om theatermakers die kwalitatief en maatschappelijk geëngageerd theater willen maken en spelen, de kans te bieden dat te doen, ongeacht hun gebrek aan naam, diploma's of netwerken binnen de bestaande theaterwereld. Onze evenementen hebben geactiveerd en een mening gestimuleerd. Binnen de evenementen hebben we zeer doelbewust ernaar gestreefd om

genderdiversiteit, etnische diversiteit en klasse-diversiteit binnen de programmering te realiseren.

Wij wilden binnen de evenementen de ruimte geven aan onconventioneel theater. Theater hoeft niet op één bepaalde manier gemaakt te worden of er op één bepaalde manier uit te zien. Theater als vorm groeit juist wanneer er geëxperimenteerd kan worden. Wij hebben makers bij de evenementen betrokken die de term 'theater' graag herdefiniëren.

En 'we', dat is De Generator, een geweldig team van gepassioneerde mensen, waarvan sommigen zelfs fulltime hun tijd en daarmee geld hebben geïnvesteerd om dit allemaal mogelijk te maken. Keihard werken om middels kwalitatief theater de wereld een betere plek te maken. En op microniveau, om Leiden een betere plek te maken. Leiden heeft veel te bieden op cultureel vlak. De Leidse theaterwereld werd in 2022 wat ons betreft met De Generator rijker vanwege haar geëngageerde, etnisch diverse, vernieuwende, eigenwijze en kwalitatieve aanbod.

1.3.6 Publiek

Bij elk evenement hebben we geprobeerd kritisch en scherp te zijn en het publiek mede verantwoordelijk te maken voor verschillende maatschappelijke issues. Door het aanbieden van onze producties en programmering wilden we een publiek bereiken dat nog te weinig bereikt wordt in de theaterwereld. In sommige gevallen zelfs een publiek dat nog moet ontstaan.

We willen onder andere etnische minderheden, seksuele minderheden en mensen met lagere sociaaleconomische status (SES) boeien voor theater. Daarnaast willen we een podium zijn voor publiek dat op zoek is naar vernieuwend en experimenteel theater en kunst. En een podium voor publiek dat op zoek is naar geëngageerd theater en kunst.

Door de thema's die we in 2022 hebben aangesneden, door de diverse achtergronden van de artiesten, de mensen die wij hebben benaderd voor de onderzoeksfase van onze producties en door het aanspreken van de doelgroepen via directe netwerken, is het ons voor een groot deel gelukt dit publiek daadwerkelijk te bereiken.

In totaal komen we op een **publieksbereik** van ongeveer **1650** mensen in 2022.

Wat betreft publieksaantallen in De Generator komen we uit op **1144** toeschouwers voor de geprogrammeerde voorstellingen en producties in onze eigen zaal. De tour van

onze productie Majka heeft **292** aan bezoekers in totaal heeft getrokken. Het gentrificatie project #WAARDIG van het FAT heeft **60** directe bezoekers bereikt, exclusief het sociale media bereik van 3000 mensen. Het stuk Waarom Mannen Slaan heeft in het Stadhuis **55** bezoekers bereikt. De voorstelling Het Gesprek is ook nog apart voor de Gemeente Leiden gespeeld in het najaar in Theater Ins Blau, dit heeft **100** bezoekers bereikt.

1.3.7 Zichtbaarheid

Onze activiteiten zorgen ervoor dat Theater en Productiehuis De Generator een zichtbare plek wordt in Leiden en in Nederland. Daarnaast blijft netwerken belangrijk voor onze zichtbaarheid in de stad Leiden en als geëngageerd theater in de Nederlandse theaterlandschap.

Onze activiteiten worden structureel ondersteund door professionele campagnebeelden met een herkenbare en eigenzinnige Generator-handtekening, zowel online als offline. Dit vergroot niet alleen de zichtbaarheid van ons nieuwe theaterpodium, maar maakt ook dat het theater een herkenbaar 'merk' wordt in de stad, een 'merk' voor geëngageerd theater en grensverleggende kunst. Met deze zichtbaarheid willen we zowel online als offline impact kunnen maken. Zo zagen we in 2022 een stijging in betrokkenheid op social media, door onze inzet continuïteit in aanwezigheid op Instagram, en een stijging in herkenning bij de inwoners van Leiden, steeds minder mensen weten niet wat De Generator is.

Voor zowel het productiehuis als voor De Generator zijn wij daarnaast constant bezig met contact leggen met mensen binnen de theatersector en met mensen betrokken bij de Leidse samenleving.

Ook in 2022 hebben artistiek leider, zakelijk leider, de community worker en alle andere medewerkers tientallen theatermensen, cultuurmakers en idealisten gesproken over het ideaal van De Generator, namelijk het inzetten van theater om de wereld een betere plek te maken. Ioana Tudor is met haar team de boodschap van De Generator aan het verspreiden en is kenbaar aan het maken dat De Generator de ruimte biedt aan makers om hun geëngageerde stukken te spelen en/of te maken.

Onze productie in Leidsch Dagblad en als MUPI in de straten van Leiden

Een van onze programmaposters op het gebouw, De Tor en Ankrá drukwerk. Ter illustratie van analoge zichtbaarheid.

2. JAARREKENING

Hieronder ziet u onze gerealiseerde begroting 2022.

Deze eindrekening over 2022 laat zien dat De Generator kampt met een tekort van 23.104,- euro. Dit komt met name door 16.160,- euro minder inkomsten uit kaartverkoop dan was begroot terwijl de algemene kosten 2.954,- euro hoger uitvallen.

Ook de organisatiekosten vielen 4.394,- euro hoger uit, er is namelijk bewust voor gekozen om in de tweede helft van 2022 een kernteam van ZZP-ers in te huren. Dit is mede mogelijk gemaakt doordat directeur/artistiek leider Ioana Tudor de tweede helft van het jaar volledig afzag van uitbetaling. Deze noodgreep was noodzakelijk om vrijwilligers te ontlasten en om De Generator 'draaiende' te houden.

De financiële schade was nog groter geweest als De Generator niet had gesneden in de uitgaven voor programmering. Aangezien wij met de artiesten een partage-deal sluiten, 80% voor de artiest en 20% voor de Generator en wij onze kaartprijs vanuit onze missie zo laag mogelijk houden, zijn de inkomsten uit de kaartverkoop onvoldoende om alle backoffice- en techniekkosten te dekken. Met de inzet van veel vrijwillige uren zijn er fantastische dingen neergezet, zie uitgebreid verslag hierboven. Met dien verstande dat de rek bij de vrijwilligers er eind 2022 uit was en wij constateerden dat wij in 2023 niet op dezelfde voet voort kunnen gaan.

In de aanvraag voor 2022 waren wij al zeer voorzichtig met de inschatting van inkomsten uit verhuur. Deze liepen namelijk achter op de in 2017 gestelde meerjarenprognose vanwege de covidrestricties die begin 2022 nog geldig waren. Helaas hebben wij moeten vaststellen dat zelfs die voorzichtige inschatting van 4000,- euro nog te positief was. Wij hebben echter goede hoop dat wij in 2023 een stijging zullen gaan zien van de inkomsten uit verhuur.

Zoals u kunt zien, maakten wij in de begroting in de aanvraag voor 2022 een onderscheid tussen het Fair Practice-financiële plaatje en het reële plaatje. De Fair Practice-begroting was erop gericht medewerkers en artiesten een acceptabel minimum te kunnen betalen. Deze bedragen zijn vastgesteld op basis van salarisschalen en salarisindicaties uit de meest recente CAO's voor Nederlandse podia en festivals. Fair Practice is voor ons een zeer belangrijk streven. De financiële mogelijkheden in de culturele sector zijn er helaas niet naar om ons aan deze code te kunnen houden. Daarom werden wij gedwongen een reële begroting te maken. De reële begroting laat zien wat we verwachten onze medewerkers en artiesten

daadwerkelijk uit te kunnen betalen. Het verschil tussen de Fair Practice-begroting (de daadwerkelijke minimale kosten van de medewerkers van de organisatie) en wat we realistisch gezien zouden kunnen uitbetalen hebben we onder “Inkomsten” gekapitaliseerd als eigen bijdrage van de organisatie; omdat het personeel wel dezelfde uren en energie steekt in de organisatie als bij Fair Practice maar er niet voor betaald kan worden. Omdat we als organisatie in eerste instantie bestaan om geëngageerde kunstenaars een podium te geven, besluiten we de Fair Practice zoveel mogelijk toe te passen op de producties.

Op het gebied van fondsenwerving hebben wij in 2022 het maximale bereikt. Wat niet in de begroting is terug te zien zijn de vele vrijwillige uren die het aanvragen en afhandelen van deze subsidies kosten.

De ervaringen die wij hebben opgedaan in 2022, met betrekking tot de financiële krapte en de grote druk op de medewerkers, hebben gemaakt dat wij in 2023 toewerken naar een betere balans tussen onze ambities en de realiteit. Het opzetten van een ‘vrienden van’ constructie willen wij in 2023 daadwerkelijk vorm gaan geven.

Gerealiseerde begroting 2022

KOSTEN	Fair Practice begroot voor 2022	Reeel Begroot voor 2022	Gerealiseerd
Algemene kosten	16.915	16.915	19.869
Water, gas, elektra & huur	13.400	13.400	15.910
Belasting	815	815	325
Verzekeringen	500	500	474
Bankkosten	1.000	1.000	264
BHV	600	600	620
Kantoor, internet, telefoon en website	600	600	1.286
Onderhoudskosten			359
Parkeergeld			156
Schoonmaakmaterialen en huishouden			475
Organisatie	97.753	24.000	28.394
Artistieke leiding	19.946	5.000	2.058
Zakelijke leiding	16.621	3.500	5.202
Co-programmeur/Ankra			3.814
Productie-assistent	4.320	1.500	1.500
Hoofd productie	13.260	3.500	3.740
technicus	10.608	2.000	3.973
PR en marketingmedewerker	11.934	3.000	5.673
Reiskosten	2.500	2.500	717
Vormgeving	5.304		
Medewerker verhuur	5.304	1.500	
Medewerker administratie	7.956	1.500	1.000
Vrijwilligers	-	-	347
Avondcoördinatie sept tmt december	-	-	370
Programmeringskosten	51.250	51.250	33.022
Artiesten & gezelschappen	16.000	16.000	4.611
Programma slavernijgeschiedenis / Ankrá	26.500	26.500	9.296
Festival Amfeminine	5.000	5.000	953
(G)oud			435
Majka			7.430
Het Gesprek			5.538
Techniek en materialen	2.000	2.000	2.791
Promotie(materialen)	1.000	1.000	996
Reiskosten/parkeren	250	250	198
Consumpties	500	500	354
Programmeurskosten	-	-	420
Productiekosten	91.982	91.982	79.720
Honorarium artiesten en medewerkers	57.837	57.837	
Techniek en materialen	6.150	6.150	
PR en marketing	2.883	2.883	
Kantoorkosten	1.056	1.056	
reiskosten	1.000	1.000	
fotograaf	1.000	1.000	

Overhead	1.056	1.056	
Coproductie	6.000	6.000	
Theaterstuk jongeren Binnenstad-Noord	15.000	15.000	
Productiekosten "Dictatorship of Love"			54.758
Reserve DOL meenemen naar 2023			24.962

TOTAAL KOSTEN	257.900	184.147	161.005
----------------------	----------------	----------------	----------------

	Begroot	Begroot	Gerealiseerd
EIGEN INKOMSTEN	81.878	8.125	10.166
Gekapitaliseerde uren bijdrage organisatie	73.753		
Verkoop producties	4.125	4.125	7.622
Verhuur	4.000	4.000	2.544

PUBLIEKSINKOMSTEN	20.000	20.000	3.840
Kaartverkoop programmering en producties	20.000	20.000	3.840

SPONSORING	5.000	5.000	4.450
Donaties / in natura / onvoorzien/go fund me	5.000	5.000	4.450

SUBSIDIES	114.000	114.000	119.445
Fondsen/nog aan te vragen producties	66.500	66.500	
NMR	47.500	47.500	44.850
Gemeente Leiden structureel			35.595
AFK subsidie Majka			5.000
Druckerfonds Ankra			2.500
Coproductie / Het Gesprek (uit 2021)			4.500
DOL Z22/3382344 gemeente Leiden			5.000
DOL AFK (komt in 2023)			6.000
Pr. Bernhardcultuurfonds DOL (komt in 2023)			6.000
gem. Leiden 2022 Ankra (2000,- in 2023)			10.000

TOTAAL BATEN	220.878	147.125	137.901
---------------------	----------------	----------------	----------------

TEKORT / OVERSCHOT baten - kosten	37.022-	37.022-	23.104-
--	----------------	----------------	----------------